

PATVIRTINTA

Širvintų rajono savivaldybės administracijos
direktoriaus 2019 m. gegužės 6 d.
įsakymu Nr. 9-275

ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS PROGRAMOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Širvintų rajono savivaldybės Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Ankstyvosios intervencijos programos (toliau – Programa) vykdytojus ir Širvintų rajono nepilnamečių vaikų, kurie eksperimentuoja ir (ar) nereguliariai vartoja alkoholį ir (ar) narkotikus, nukreipimo dalyvauti Programoje tvarką ir sąlygas, šios Programos vykdymo tvarką ir jos vykdymo stebėseną.
2. Nukreipimo dalyvauti Programoje tikslas – integruojant Širvintų rajono pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau – Tarnyba) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuras) veiklą, užtikrinti Programos įgyvendinimą ir kiek galima anksčiau pastebėti alkoholiu ir (ar) narkotikais eksperimentuojančius ir (ar) nereguliariai vartojančius vaikus, suteikti jiems ankstyvosios intervencijos paslaugas bei pagalbą ir užkirsti kelią vaikams tapti priklausomiems nuo minėtų medžiagų vartojimo.
3. Programos uždaviniai:
 - 3.1. motyvuoti vaiką atsisakyti alkoholio ir (ar) narkotikų vartojimo;
 - 3.2. suteikti žinių apie alkoholio ir narkotikų keliamą žalą;
 - 3.3. keisti vaikų požiūrį į savo elgesį ir įpročius (alkoholio ir (ar) narkotikų vartojimą);
 - 3.4. užtikrinti ankstyvosios intervencijos paslaugų prieinamumą;
 - 3.5. sukurti suinteresuotųjų įstaigų bendradarbiavimo tinklą.
4. Pagrindinės Apraše vartojamos sąvokos:
 - 4.1. **Ankstyvoji intervencija** – psichologinių, socialinių, pedagoginių pagalbos priemonių teikimas vaikams po to, kai nustatoma, kad jie eksperimentuoja ir (ar) nereguliariai vartoja alkoholį ir (ar) narkotikus, skatinant nevartoti šių medžiagų. Teikiant ankstyvosios intervencijos paslaugas siekiama motyvuoti vaiką atsisakyti alkoholio ir (ar) narkotikų vartojimo.
 - 4.2. **Eksperimentuojantys alkoholiu ir / ar narkotikais vaikai** – vaikai, kurie minėtas medžiagas vartoja vedini ir (ar) siekdami išbandyti jų poveikį. Vartojama nedideliais kiekiais ir dažniausiai pasekmės nebūna sunkios.
 - 4.3. **Nereguliariai vartojantys alkoholį ir / ar narkotikus vaikai** – vaikai, kurie vartoja minėtas medžiagas progai pasitaikius, savaitgaliais ar per šventes. Kadangi organizmas dar nėra pripratęs prie minėtų medžiagų poveikio, pastarasis būna stiprus. Dažniausiai pasekmės nėra sunkios, tačiau didėja rizika apsinuodyti ir kt.
5. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme vartojamas sąvokas.
6. Programa taikoma rizikingos elgsenos nepilnamečiams vaikams nuo 14 metų, kurie eksperimentuoja ir (ar) nereguliariai vartoja psichoaktyviasias medžiagas (išskyrus tabaką), bet nėra nuo jų priklausomi (toliau – vaikas).

II SKYRIUS PROGRAMOS VYKDYMO TVARKA

7. Vaikas gali būti įpareigotas dalyvauti Programoje arba savanoriškai kreiptis dėl dalyvavimo Programoje.

8. Vaiką dalyvauti Programoje gali įpareigoti:

8.1. teismas ar ne teismo tvarka administracinio nusižengimo bylą nagrinėjanti institucija (pareigūnas) už Administracinių nusižengimų kodekse numatytus administracinius nusižengimus;

8.2. Širvintų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) administracijos direktorius, kai Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos siūlymu vaikui yra skirta minimalios priežiūros priemonė.

9. Vaiką dalyvauti Programoje, esant poreikiui, gali nukreipti švietimo, socialines, sveikatos priežiūros paslaugas teikiantys, viešosios tvarkos ir kitų įstaigų ar organizacijų specialistai, tiesiogiai dirbantys su nepilnamečiais asmenimis.

10. Programos užsiėmimus bendrai veda Biuro ir Tarnybos specialistai (toliau – Programą vedantys specialistai), kurie baigė Programai vykdyti skirtą kvalifikacijos tobulinimo programą.

11. Biuras ir Tarnyba privalo:

11.1. teikti informaciją pagal įstatymą apie Programos vykdymą ir galimybę joje dalyvauti bendrojo ugdymo mokyklų, profesinio mokymo, sveikatos priežiūros ar kitų įstaigų specialistams, kurie tiesiogiai dirba su nepilnamečiais asmenimis ar jų atstovais;

11.2. viešai skelbti informaciją apie Programos vykdymą ir galimybę dalyvauti interneto svetainėse, kitais būdais informuoti visuomenę apie vykdomą Programą;

11.3. bendradarbiauti tarpusavyje Programos vykdymo klausimais ir teikti pasiūlymus Savivaldybės administracijai dėl Programos vykdymo tobulinimo;

11.4. užtikrinti Programoje dalyvaujančių vaikų asmens duomenų konfidencialumą ir privatumą.

12. Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos pirmininkas (tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius), gavęs Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą arba teismo ar ne teismo tvarka administracinio nusižengimo bylą nagrinėjančios institucijos (pareigūno) nutartį / sprendimą apie vaiko įpareigojimą dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje, per 5 darbo dienas raštu informuoja Biurą ir vaiko atstovus pagal įstatymą apie vaiko įpareigojimą dalyvauti Programoje.

13. Vaiko atstovai pagal įstatymą su vaiku, gavę pranešimą apie vaiko įpareigojimą dalyvauti Programoje, per įpareigojime ar pranešime nustatytą terminą turi registruotis pas Savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių ir pateikti asmens tapatybę įrodantį dokumentą bei užpildyti nustatytos formos prašymą dalyvauti Programoje (1 priedas). Aprašo 8 punkte nurodytais atvejais vaikas ar jo atstovai pagal įstatymą turi pateikti įsakymo ar nutarties / sprendimo dėl įpareigojimo dalyvauti Programoje kopiją.

14. Jeigu vaikas nori savanoriškai dalyvauti Programoje, jis kartu su savo atstovais pagal įstatymą turi atvykti ir registruotis pas Savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių ir pateikti asmens tapatybę įrodantį dokumentą bei užpildyti nustatytos formos prašymą dalyvauti Programoje (1 priedas).

15. Savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius vaiko atstovų pagal įstatymą užpildytą prašymo dalyvauti Programoje formą elektroniniu paštu persiunčia Biurui.

16. Jei per nustatytą terminą vaiko atstovai pagal įstatymą su vaiku nesikreipia į Savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių, jis per 3 darbo dienas informuoja teisimą ar ne teismo tvarka administracinio nusižengimo bylą nagrinėjančią instituciją (pareigūną) arba Savivaldybės administracijos direktorių (2 priedas).

17. Jeigu vaikas negali dalyvauti užsiėmimuose, jo atstovai pagal įstatymą iš anksto privalo informuoti Programą vedančius specialistus apie vaiko neatvykimą ir nurodyti neatvyko priežastį.

18. Vaikui neatvykus į užsiėmimą ir vaiko atstovams pagal įstatymą nepranešus apie vaiko

neatvykimo priežastį, Programą vedantys specialistai per 2 darbo dienas informuoja vaiko atstovus pagal įstatymą. Aprašo 8 punkte nurodytais atvejais Programą vedantys specialistai taip pat informuoja vaiką dalyvauti Programoje įpareigojusią instituciją (pareigūną) arba Savivaldybės administracijos direktorių.

19. Jei Programą vedantys specialistai pradinio pokalbio metu išsiaiškina, kad vaikui Programa nėra tinkama, jie apie tai praneša vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą. Aprašo 8 punkte nurodytais atvejais Programą vedantys specialistai apie tai praneša ir asmenį dalyvauti Programoje įpareigojusiai institucijai (pareigūnui) arba Savivaldybės administracijos direktoriui (3 priedas).

20. Tarnybos specialistas gali informuoti vaiką ir (arba) jo atstovus pagal įstatymą apie galimybę gauti socialines, švietimo, sveikatos priežiūros ar kitas paslaugas.

21. Biuras, vadovaudamasis užregistruotų asmenų sąrašu, sudaro Ankstyvosios intervencijos asmenų grupę, suderina užsiėmimų datą ir vietą su Tarnybos specialistais ir apie tai informuoja asmenis ir (arba) jų atstovus pagal įstatymą, kurie pageidavo informaciją gauti elektroniniu paštu ar paštu (4 priedas).

22. 8 valandų Programą vedantys specialistai užsiėmimų trukmę ir skaičių skirsto savo nuožiūra, atsižvelgdami į grupės dydį ar kitas svarbias aplinkybes. Užsiėmimai vyksta ne rečiau kaip kartą per savaitę.

23. Asmenų dalyvavimą Programoje registruoja Programą vedantys specialistai.

24. Programą sudaro trys dalys: įvadinis pokalbis, 8 val. trukmės praktiniai užsiėmimai ir baigiamasis pokalbis (5 priedas). Įvadinį ir baigiamąjį pokalbius veda Tarnybos specialistas.

25. Asmenims, dalyvavusiems ne trumpesnėje kaip 6 valandų trukmės Programos dalyje, sudaroma galimybė baigti dalyvavimą Programoje ir gauti individualią konsultaciją.

26. Asmenims, dalyvavusiems trumpesnėje kaip 6 valandų trukmės Programos dalyje, sudaroma galimybė baigti dalyvavimą Programoje su vėliau sudaroma grupe.

27. Asmuo laikomas baigusių Programą, jei jis dalyvavo visoje Programoje arba atitinka Aprašo 25 ir 26 punktuose nurodytus reikalavimus. Programą vedantys specialistai jam išduoda programos baigimą patvirtinanti pažymėjimą.

28. Tais atvejais, kai Programa buvo rekomenduota švietimo, socialinių, sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių organizacijų atstovų, tiesiogiai dirbančių su nepilnamečiais asmenimis, arba asmuo savanoriškai kreipėsi, arba buvo ir dalyvavo Programoje, informacija apie asmens dalyvavimą Programoje ir jos baigimą neturi būti prieinama, pasiekiama, viešinama.

III SKYRIUS PROGRAMOS VYKDYMO STEBĖSENA

29. Programą vedantys specialistai, pabaigę kiekvienos grupės užsiėmimus, užpildo Programos vykdymo ataskaitos formą (6 priedas).

30. Biuras kasmet apibendrina Programos vykdymo ataskaitų einamųjų metų rezultatus ir iki kitų kalendorinių metų sausio 15 d. juos teikia Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Ankstyvosios intervencijos programos dokumentai saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymų nustatyta tvarka.

32. Šis aprašas gali būti pakeistas, papildytas ar panaikintas Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.

Širvintų rajono savivaldybės Ankstyvosios
intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo
1 priedas

(prašymą pateikiančio asmens vardas, pavardė, adresas, telefono Nr., el. paštas)

Kaišiadorių rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos biuro direktoriui

PRAŠYMAS
DĖL VAIKO DALYVAVIMO ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS PROGRAMOJE

(data)
Širvintos

Prašau mano sūnų (dukra, globotinį(-ę)) _____
(pabraukti) (vaiko vardas, pavardė)

gim. _____, gyv. _____.

priimti dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje.

Informaciją apie Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo laiką ir vietą prašyčiau
pateikti (pažymėkite vieną variantą):

elektroniniu paštu _____;
(nurodykite elektroninį paštą)

telefonu _____;
(nurodykite telefono numerį)

paštu _____
(nurodykite gyvenamosios vietos adresą, pašto kodą)

Pareiškėjo pateikiami dokumentai:

1. Vaiko _____ kopija.
(asmens dokumento pavadinimas)

2. Įsakymo, nutarties / sprendimo kopija.

(parašas)

(vardas, pavardė)

Širvintų rajono savivaldybės Ankstyvosios
intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo
2 priedas

(įstaigos blankas su rekvizitais)

(informaciją pateikiančios institucijos pavadinimas)

Institucijai (pareigūnui), įpareigojusiai (-iam)
dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje

**INFORMACIJA
DĖL VAIKO DALYVAVIMO ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS PROGRAMOJE**

(data)

Širvintos

Informuoju, kad _____

(vaiko vardas, pavardė)

buvo įpareigotas lankyti Ankstyvosios intervencijos programą, tačiau prašymo nepateikė.

Vaikas į Ankstyvosios intervencijos programos užsiėmimus neatvyko.

(pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Širvintų rajono savivaldybės Ankstyvosios
intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo
3 priedas

(įstaigos blankas su rekvizitais)

(informaciją pateikiančios institucijos pavadinimas)

Institucijai (pareigūnui), įpareigojusiai (-iam)
dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje

Ankstyvosios intervencijos programos
dalyviui ir jo įstatyminiams atstovams

**INFORMACIJA
DĖL VAIKO DALYVAVIMO ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS PROGRAMOJE**

(data)
Širvintos

Informuojame, kad _____

(vaiko vardas, pavardė)

buvo įpareigotas lankyti Ankstyvosios intervencijos programą, tačiau minėta programa vaikui yra
netinkama dėl:

vaiko priklausomybės;

kitų priežasčių.

Rekomendacijos _____

(pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Širvintų rajono savivaldybės Ankstyvosios
intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo
4 priedas

(įstaigos blankas su rekvizitais)

(informaciją pateikiančios institucijos pavadinimas)

Ankstyvosios intervencijos programos
dalyviui

**KVIETIMAS
DALYVAUTI ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS PROGRAMOJE**

(data)
Širvintos

Informuojame, kad Ankstyvosios intervencijos programos užsiėmimai vyks

(įstaiga, adresas, data laikas)

Kviečiame dalyvauti.

(pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)

ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS PROGRAMOS TURINYS

Dalis / Tema	Trukmė	Užsiėmimo pobūdis	Trumpas apibūdinimas
Įvadinis pokalbis	30–45 min.	<p>Įvadinio pokalbio tikslas yra ne tik paaiškinti dalyvavimo Programoje sąlygas bei surinkti informaciją apie vaiką, bet ir jį motyvuoti dalyvauti minėtoje Programoje.</p> <p>Jeigu į įvadinį pokalbį bus pakviesti ir vaiko atstovai pagal įstatymą, tuomet įvadinis pokalbis padalijamas į dvi dalis. Pirmoji dalis skirta ir Programos dalyviui, ir jo atstovams pagal įstatymą, kai pristatomi Programos tikslai ir turinys, dalyvavimo sąlygos. Paskui pokalbis su būsima Programos dalyviu ir jo atstovais pagal įstatymą vyksta atskirai.</p>	<p>Įvadinio pokalbio tikslai: susipažinti; suteikti vaikui informaciją apie užsiėmimų turinį ir taisykles; įvertinti, ar Programa tinkama vaikui; paskatinti susidomėjimą, sukurti teigiamą atmosferą ir sustiprinti vaiko motyvaciją dalyvauti Programoje.</p> <p>Svarbiausias įvadinio pokalbio uždavinys – motyvuoti vaiką dalyvauti Programoje ir lankyti užsiėmimus. Taip pat būtina nustatyti alkoholio ir (ar) narkotikų vartojimo pobūdį. Jei įvadinis pokalbis atskleis, kad Programa netinka vaikui, pavyzdžiui, dėl jau išsivysčiusios priklausomybės nuo alkoholio ir (ar) narkotikų vartojimo, turi būti pasiūlyta, kur jis (iki 16 metų amžiaus su savo atstovais pagal įstatymą) galėtų kreiptis dėl gydymo ir (ar) socialinės psichologinės reabilitacijos.</p>
Pagrindinė Programos dalis – grupiniai užsiėmimai	<p>Užsiėmimų trukmė 8 val., kurios pagal poreikį skirstomos į atskirus užsiėmimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 4 užsiėmimai po 2 val.; – 3 užsiėmimai po 2,5 val. ir vienas 3 val. užsiėmimas; – 2 užsiėmimai po 4 val. 	<p>Užsiėmimuose dalyvauja nuo 4 iki 10 dalyvių. Darbas grupėje yra kūrybiškas, lankstus, nukreiptas į bendras grupės problemas, elgesio modelius ir pačių dalyvių poreikius.</p>	<p>Grupinių užsiėmimų metu suteikiamos žinios apie neigiamą psichoaktyviųjų medžiagų poveikį ir pasekmes, taip pat teisinius aspektus, susijusius su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, platinimu, laikymu ir pan., apmąstomas asmeninis psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, pateikiami praktiniai patarimai, kaip mažinti arba nutraukti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, informuojama apie tai, kur galima kreiptis pagalbos dėl galimų problemų. Programos pabaigoje su grupės dalyviais aptariama įgyta dalyvavimo Programoje patirtis, tolesnės pagalbos galimybės, įvertinama grupės dalyvių nuomonė apie programą.</p>

Baigiamasis pokalbis	30–45 min.	Individualus grupės vadovo ir grupės dalyvio pokalbis. Pasibaigus Programai dalyviams per baigiamąjį pokalbį (arba per paskutinį užsiėmimą) įteikiami pažymėjimai.	Baigiamojo pokalbio metu aptariami išgyvenimai, kuriuos dalyvis patyrė dalyvaudamas Programoje, jo ketinimai alkoholio ir (ar) narkotikų vartojimo atžvilgiu, aptariama, ar jam reikia papildomos pagalbos ir kokia ta pagalba galėtų būti, kas turėtų ją suteikti (priklausomai nuo dalyvio poreikių ir būtinybės spręsti iškilusias problemas).

**ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS PROGRAMOS
VYKDYMO ATASKAITA**

1. Programos užsiėmimai vyko: nuo _____ iki _____
2. Programos praktinių užsiėmimų skaičius ir trukmė: _____
3. Programą vedantys specialistai (kvalifikacija ir pareigos): _____
4. Grupės dydis: _____ asmenų.
5. Programoje dalyvavusių asmenų statistinė informacija:

Eil. Nr.	Asmenys:	Asmenų skaičius
1.	savanoriškai atėję dalyvauti Programoje	
2.	įpareigoti dalyvauti Programoje	
3.	pradėję lankyti grupę	
4.	pabaigę lankyti grupę	
5.	nebaigę lankyti grupės	
6.	lankysiantys grupę iš naujo	
7.	nepilnamečiai	
8.	pilnamečiai	

6. Programos užsiėmimų lankymo statistika:

Eil. Nr.	Lankomumas	Asmenų skaičius
1.	Praleista 1 užsiėmimų valanda	
2.	Praleistos 2 užsiėmimų valandos	
3.	Praleistos 3 ir daugiau užsiėmimų valandų	
4.	Skirtos individualios papildomos konsultacijos	
5.	Nebaigta Programa dėl ligos	
6.	Nebaigta Programa dėl motyvacijos	
7.	Nebaigta Programa dėl gyvenamosios vietos keitimo	
8.	Nebaigta Programa dėl kitų priežasčių	

7. Įpareigotų dalyvauti Programoje asmenų statistinė informacija:

Eil. Nr.	Įpareigojo:	Asmenų skaičius
1.	Teismas (pagal Administracinių nusižengimų kodekso nuostatas)	
2.	Pareigūnas (pagal Administracinių nusižengimų kodekso nuostatas)	
3.	Savivaldybės administracijos direktorius (pagal Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nuostatas)	

(ataskaitą užpildžiusio asmens pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)